

„Dit doen we niet!”

DEEL 4

Naast tijd en liefde hebben kinderen anno 2009 ook verantwoordelijkheidsgevoel en grenzen nodig. Ouders en kinderen leven in een tijd waarin alles lijkt te kunnen en alles lijkt te mogen. Maar kinderen zijn gebaat bij grenzen en regels.

Regels stellen, grenzen geven en straffen zijn dingen die een opvoeder niet graag doet. Ouders voelen dat het soms de verhouding tussen kinderen en ouders kan schaden. En toch zijn grenzen, regels en straf soms nodig. Wel is het belangrijk hoe ouders dit doen.

VOORKOMEN

Door het emotionele reservoir regelmatig te vullen, kunnen ouders ongehoorzaamheid voorkomen. Daarnaast is het belangrijk dat ouders zich bewust zijn van de regels die ze stellen. Waarom deze regel? Is de regel duidelijk en begrijpelijk voor het kind? Bij jonge kinderen is het belangrijk om de inrichting van het huis en de organisatie van het gezinsleven kindvriendelijk te maken, zodat het voor kinderen niet moeilijk is om zich aan de regels te houden. Bij oudere kinderen is het belangrijk dat ze

betrokken zijn bij de regel, zodat deze duidelijk voor hen is. Ook consequent zijn in het navolgen van regels geeft kinderen duidelijkheid. Wanneer iets de ene keer wel mag en de andere keer niet, ontstaat er onduidelijkheid.

STRAF VOORKOMEN

Wanneer een kind een duidelijke regel niet na komt, hoeft daar niet direct een straf op gevolgd te worden. Er kan bijvoorbeeld volstaan worden met een logisch gevolg: „Je bent te laat aan tafel. Nu krijg je geen soep meer, want die hebben we al op.” Ook door een gesprek aan te gaan, kan straf worden voorkomen, terwijl voor kinderen wel duidelijk is dat het gedrag niet geaccepteerd wordt.

Moeder: Joris, ik wil graag even met je praten over je schoenen waar ik elke keer overheen val.

Joris: Moet dat nu?

Moeder: Wanneer zou je het dan willen?

Joris: Eh... vanavond na het eten, ik moet nu naar trompetles.

Moeder: Oké, dan gaan we dat vanavond bespreken.

Moeder geeft aan dat ze wil praten. Joris was niet zo heel toeschietelijk, maar moeder negeert dit en gaat in

op wat hij zegt. Moeder sluit aan bij wanneer Joris kan en samen maken ze de afspraak. En die avond bespreken ze in alle rust de situatie. Op deze manier wordt Joris mede verantwoordelijk gemaakt. Samen kunnen moeder en Joris nu zoeken naar een regel om met deze situatie om te gaan. Daarbij is het belangrijk om af te spreken welke consequentie eraan verbonden is wanneer de regel niet nageleefd wordt.

WAT IS STRAF?

Straf is een inperkende, corrigerende maatregel die door het kind als onplezierig wordt ervaren. Straf wordt ingezet wanneer er sprake is van ongewenst gedrag. Straf is een pedagogische maatregel die bedoeld is om het gedrag te stoppen en om het kind iets te leren. Het is belangrijk hoe straf gegeven wordt.

Straf is niet effectief als er sprake is van machtsmisbruik. Bijvoorbeeld door een strenge maatregel die een kind volledig inperkt, die het kind als persoon kwetst of door gebruik van geweld.

SPELREGELS

Het is voor ouders de kunst om straf te gebruiken zoals het bedoeld is en zich niet te laten leiden door de emotie van het moment.

Serie over Opvoeden anno 2009

Tijd – Ik ben er voor jou!

Liefde – Ik hou van jou!

Verantwoordelijkheid – Dit doen wel!

Grenzen – Dit doen we niet!

Daarbij kunnen de volgende spelregels helpen:

1. Leg uit welk gedrag niet geaccepteerd wordt en waarom niet.

Op deze manier krijgt het kind duidelijkheid en inzicht en leert het nadenken over het effect van zijn gedrag.

2. De straf moet door het kind niet leuk gevonden worden.

Als de maatregel niet als straf wordt ervaren, zal die ook geen effect hebben op het kind.

3. Wees als ouders niet bang.

Op het moment van straf zal de sfeer in huis niet gezellig zijn. Dat is onvermijdelijk. Wanneer ouders niet ingaan op de verantwoordigde reacties gaan deze het snelste over.

4. Zorg dat de straf te maken heeft met de overtreding.

Als Joris een autootje van zijn broertje kapot gemaakt heeft, moet hij van zijn eigen geld een nieuwe kopen.

5. Zorg dat de straf uitvoerbaar is.

Onder invloed van emotie kunnen ouders heftig straffen, terwijl deze achteraf niet uitvoerbaar is. Een kind voelt al snel aan als het een dreigement is en raakt dus niet onder de indruk.

6. Zorg dat de straf van beperkte duur is.

Een weekend huisarrest is de eerste keer net zo effectief als een maand.

Het is belangrijk dat een straf haalbaar is en er ook een einde aan komt. Zorg dat er een moment van vergeving is, waarna men met nieuwe moed weer verder kan en het kind het vertrouwen van ouders weer kan terugwinnen.

7. Richt de straf op het gedrag en niet op de persoon.

Wanneer straf gericht is op het gedrag is deze het meest effectief. Gedrag kan een kind veranderen. Wanneer een ouder zegt 'Je bent eigenwijs' voelt een kind zich afgewezen en weet het niet hoe het zichzelf moet veranderen. Maar als een ouder zegt 'Je doet waar je zelf zin in hebt' kunnen ouder en kind in een gesprek proberen het gedrag een positieve wending te geven.

SAMENWERKING

Een straf werkt beter wanneer ouders het er samen over eens zijn en zich zo ook opstellen. Dat voorkomt dat een kind de situatie gaat uitspelen. Als vader straft, is het belangrijk dat moeder zijn gezag niet ondermijnt. Misschien zijn de ouders het niet met elkaar eens, maar laten ze dat samen op een ander moment bespreken. Indien nodig kan de regel daarna bijgesteld worden. Wanneer ouders gescheiden leven, is dit een heikel punt. Toch is het ook dan belangrijk om ervoor te zorgen op één lijn

te functioneren. Als dit praktisch niet mogelijk is, probeer het dan toch naar de kinderen uit te stralen. 'Samen-werk' is samen sterk, ook in de opvoeding.

De auteur van deze serie over Opvoeden in 2009 is als psychosociaal werker verbonden aan Forestconsult, een christelijke organisatie die video-hometraining en opvoedondersteuning geeft. Voor meer informatie: www.forestconsult.nl of neem contact op via (06) 146 28 389.

Leestip voor 2009

Grenzen stellen in de opvoeding helpt een kind om op een goede manier groot te worden. De auteur in haar voorwoord: 'Tijdens het schrijven van dit boek ben ik er alleen maar meer van overtuigd dat kinderen gebaat zijn bij ouders die leiding geven.' Dit waardevolle boek zal ouders helpen om steviger in hun schoenen te staan.

Sarina Brons-Van der Wekken, *Ruimte door regels - grenzen stellen in de opvoeding*, Uitg. Boekencentrum, ISBN 978 90 239 2269 8, 184 pag., € 15,90